



2023/2079(INI)

20.9.2023

YTTRANDE

från utskottet för konstitutionella frågor

till utskottet för rättsliga frågor

över unionsrättens ändamålsenlighet samt subsidiaritet och proportionalitet –
rapporten om bättre lagstiftning avseende 2020, 2021 och 2022
(2023/2079(INI))

Föredragande av yttrande: Jacek Saryusz-Wolski

PA_NonLeg

FÖRSLAG

Utskottet för konstitutionella frågor uppmanar utskottet för rättsliga frågor att som ansvarigt utskott infoga följande förslag i det förslag till resolution som antas:

1. Europaparlamentet noterar att antalet motiverade yttranden från de nationella parlamenten under 2020 uppgick till 13¹ av de 134 inlagor som parlamentet formellt mottog enligt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna². Parlamentet noterar ökningen av antalet motiverade yttranden som översändes under 2021 till 24 av 227 inlagor. Parlamentet konstaterar att det totala antalet mottagna yttranden också ökade från 255 år 2020 till 360 år 2021, vilket återspeglar det ökade antalet förslag från kommissionen. Parlamentet understryker behovet av att utvärdera skillnaderna mellan medlemsstaternas tillvägagångssätt och att uppmantra alla nationella parlament att i större utsträckning delta i beslutsprocessen.
2. Europaparlamentet anser att den europeiska lagstiftningen bör vara ändamålsenlig, proportionerlig, tydlig, transparent, framtidssäkrad och heltäckande för att på ett effektivt sätt gynna medborgare och berörda parter.
3. Europaparlamentet påminner om att parlamentarisk kontroll i unionens lagstiftningsprocess är ytterst viktig och upprepar sin begäran om att ge parlamentet rätt att ta initiativ till politiska förslag.
4. Europaparlamentet understryker att bättre lagstiftning är en hörnsten i ”en allt fastare sammanslutning” och ett mål som alla EU-institutioner delar. Parlamentet upprepar att lagstiftningens ändamålsenlighet, subsidiaritet och proportionalitet samt transparensen, ansvarsskyldigheten och samarbetet mellan institutionerna, medlemsstaterna, medborgarna och berörda parter, som säkerställer full respekt för alla grundläggande europeiska värden, är väsentliga förutsättningar för demokratin i EU.
5. Europaparlamentet framhåller de nationella parlamentens roll i utformningen av EU:s politik och lagstiftning, i enlighet med protokoll nr 1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlagstiftarna att stödja de nationella parlamentens aktiva engagemang i EU:s lagstiftningsprocess. Parlamentet anser att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna (artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen) bör förbli vägledande principer för utvecklingen av EU:s och medlemsstaternas politik på områden med delade befogenheter, och att EU:s arbete således bör inriktas på viktiga frågor med europeiskt mervärde som kräver gemensamma insatser. Parlamentet påminner om behovet av att undvika onödiga administrativa bördor vid utformning, införlivande och genomförande av EU-akter så att bördan för medborgare och företag, särskilt små och medelstora företag, hålls på en så låg nivå som möjligt samtidigt som målen med lagstiftningen uppnås.

¹ För metodskillnaderna i beräkningen, se fotnot 50 på sidan 10 i kommissionens årsrapport för 2020 (COM (2021)0417). Kommissionen räknar 9 motiverade yttranden för statistiska ändamål.

² EUT C 115, 9.5.2008, s. 206.

6. Europaparlamentet begär att principen ”en in och en ut” ska tillämpas, eftersom den spelar en viktig roll när det gäller att stödja arbetet med att förenkla EU-lagstiftningen och minska byråkratin till förmån för EU:s återhämtning och resiliens. Parlamentet uppmanar kommissionen att överväga bästa praxis på nationell nivå, inbegripet en minskning med åtminstone 30 procent av den regelbörda som tynger små och medelstora företag i syfte att minska kostnadstrycket och främja konkurrenskraften.
7. Europaparlamentet understryker vikten av att fullt ut utnyttja befintliga instrument för att stärka deltagandedemokratis roll i unionens lagstiftningsprocess, exempelvis det europeiska medborgarinitiativet, rätten att göra framställningar till parlamentet i enlighet med artikel 44 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, och det fortsatta anordnandet av medborgarförsamlingar.
8. Europaparlamentet begär att tillräckliga resurser avsätts till tjänstenheterna vid parlamentet, däribland direktoratet för konsekvensbedömningar och europeiskt mervärde, som kan hjälpa ledamöterna att bättre fylla sin funktion som medlagstiftare.
9. Europaparlamentet efterlyser förbättrade heltäckande konsekvensbedömningar med särskilt fokus på små och medelstora företag, inbegripet ett bindande SMF-test i konsekvensbedömningsfasen för att till fullo bedöma de ekonomiska konsekvenserna, inbegripet efterlevnadskostnaderna, av lagstiftningsförslag för små och medelstora företag. Parlamentet kräver att testet uppdateras under hela lagstiftningsprocessen. Parlamentet rekommenderar en omfattande översyn av SMF-testet genom införandet av lämpliga verktyg för att underlätta små och medelstora företags bidrag, en regelbunden översyn av konsekvensbedömningarna och en differentiering mellan olika SMF-storleksklasser. Parlamentet framhåller vikten av gedigna konsekvensbedömningar som tar hänsyn till de europeiska företagens konkurrenskraft.
10. Europaparlamentet påminner om erfarenheterna från covid-19-pandemin som skapade ett behov av samordnade åtgärder för att säkerställa effektiva folkhälsoinsatser. Parlamentet understryker att en nära samordning mellan institutionerna och medlemsstaterna skulle behövas för att skapa största möjliga europeiska mervärde på folkhälsoområdet för alla EU-medborgare.
11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att förenkla förfarandena och genomföra principerna ”endast en gång” och ”digitalt som standard” för att på så sätt underlätta de administrativa förfarandena för både medborgare och företag.
12. Europaparlamentet välkomnar antagandet i november 2021 av nya riktlinjer för bättre lagstiftning och en ny verktygslåda som uppdaterades i juli 2023 och som också omfattar utarbetande av subsidiaritetstabeller vilka för närvarande är begränsade till förslag till politiskt känsliga och viktiga initiativ som åtföljs av en konsekvensbedömning. Parlamentet anser att kommissionens verktygslåda för bättre lagstiftning bör ändras så att större vikt läggs vid att bedöma vilka effekter kommissionens förslag får på framtida generationer. Parlamentet betonar att verktygslådan inte tillhandahåller en tydlig definition av den europeiska gröna givens princip om att inte vålla skada, utan överlåter åt kommissionens avdelningar att avgöra

om ett politiskt alternativ skulle orsaka skada. Parlamentet beklagar att det finns en risk för att regeln tillämpas inkonsekvent om en tydlig definition saknas.

13. Europaparlamentet välkomnar kommissionens integrering av strategisk framförhållning och av målen för hållbar utveckling som återspeglar behovet av att förutse framtida utmaningar i beslutsprocessen och säkerställa att alla lagstiftningsförslag bidrar till Agenda 2030 för hållbar utveckling.
14. Europaparlamentet upprepar att det i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning³ föreskrivs att kommissionen i sina motiveringar bör ange hur de föreslagna åtgärderna motiveras mot bakgrund av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Parlamentet påpekar att detta som en allmän regel kräver att varje kommissionsförslag vederbörligen åtföljs av en konsekvensbedömning där initiativets förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna samt möjligheten att skapa ett europeiskt mervärde utvärderas.
15. Europaparlamentet påpekar att det strukturerade samrådet med berörda parter avseende alla nya politiska initiativ i EU är avgörande för att bedöma deras proportionalitet. Parlamentet välkomnar kommissionens insatser för att konsolidera samrådsprocessen. Parlamentet anser att det offentliga samrådet om strategiska initiativ kan stärkas ytterligare, särskilt för att fördjupa kontakterna med underrepresenterade grupper, såsom små och medelstora företag, ungdomar och minoriteter.

Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att tillhandahålla omfattande utbildning och resurser till de nationella parlamenten, så att de bättre kan förstå och utvärdera konsekvenserna av EU:s förslag, och därigenom främja en mer underbyggd och konstruktiv debatt på nationell nivå.

17. Europaparlamentet understryker behovet av att öka allmänhetens medvetenhet om och förståelse för EU:s lagstiftningsprocesser. Parlamentet föreslår en lansering av utbildningskampanjer och initiativ i syfte att upplysa allmänheten om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, de nationella parlamentens roll i utformningen av EU:s beslut och vikten av deras aktiva deltagande.

Europaparlamentet upprepar sin begäran om att en permanent deltagandemekanism för medborgare inrättas inför antagandet av kommissionens årliga arbetsprogram och uppmanar därför till en översyn av det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning.

19. Europaparlamentet är bekymrat över den ihållande bristen på insyn i rådets beslutsprocess och praxisen att överklassificera handlingar och tillämpa en alltför vidlyftig tolkning av undantagen i förordning (EC) nr 1049/2001⁴. Parlamentet uppmanar de tre institutionerna att se till så att den ovannämnda förordningen tillämpas på ett framåtblickande och konsekvent sätt och att möjliggöra lämplig tillgång till registrerade handlingar och till alla typer av meddelanden, förutsatt att de rör politik, verksamhet och beslut som omfattas av institutionens ansvarsområde.

³ [Interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning av den 13 april 2016 \(EUT L 123, 12.5.2016, s. 1\)](#).

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (EGT L 145, 31.5.2001, s. 43).

20. Europaparlamentet noterar med oro Europeiska rådets praxis att ”ge uppdrag åt rådet och kommissionen”, vilket går utöver den roll som det tilldelas genom fördragen, dvs. att ge strategisk vägledning, och som därför strider mot både ordalydelsen och andan i fördragen. Parlamentet anser att det är nödvändigt att respektera befogenhetsfördelningen i enlighet med fördragen för att säkerställa att lagstiftningsprocessen är oberoende och fungerar väl.
21. Europaparlamentet noterar att inga kommissionsförslag under 2020 och 2021 nådde tröskeln på fyra länder för att utlösa ett samlat svar från kommissionen på de motiverade yttrandena från de nationella parlamenten. Parlamentet uppmanar och uppmuntrar de nationella och regionala parlamenten att prioritera resurser för subsidiaritets- och proportionalitetskontroller för att fördjupa sin granskning av EU:s beslutsprocesser. Parlamentet efterlyser samtidigt en översyn av relevanta fördragsbestämmelser för att stärka förfarandet med ”gult kort” och diskutera en möjlig mekanism med ett ”grönt kort” för att de nationella parlamenten aktivt ska kunna delta i och proaktivt bidra till EU:s beslutsprocess.
22. Europaparlamentet uppmuntrar de nationella parlamenten att systematiskt inkludera motiverade yttranden från regionala parlament med lagstiftningsbefogenheter i sina motiverade slutliga yttranden som skickas till parlamentets talman och ordförandena för rådet och kommissionen, särskilt när exklusiva befogenheter på regional nivå kan påverkas.
23. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen att ha ett mer aktivt samarbete med nationella och regionala parlament och samråda med dem i olika skeden av utarbetandet av politiken. Parlamentet uppmanar dessutom kommissionen att spela en mer aktiv roll i sin direkta samverkan med de regionala parlamenten.
24. Europaparlamentet rekommenderar att större vikt läggs vid Europeiska regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och deras roll i lagstiftningsramen som företrädare för lokala och regionala myndigheter och det organiserade civila samhället. Parlamentet påminner om behovet av att reformera Europeiska regionkommittén för att den ska få så stor inverkan som möjligt på lagstiftningsprocessen.
25. Europaparlamentet noterar att kommissionsledamöterna under 2020 hade 101 besök hos de nationella parlamenten eller möten med deras delegationer och att detta antal ökade till 130 under 2021. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att i större utsträckning delta i nationella parlamentsdebatter som rör EU-förslag.
26. Europaparlamentet upprepar att ett effektivt genomförande av EU-lagstiftningen är nödvändig för att säkerställa att proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna respekteras fullt ut. Parlamentet påpekar att oproportionerliga regelbördor för medborgare och företag ofta kan tillskrivas medlemsstaternas efterlevnadsproblem. Parlamentet uppmanar kommissionen att se till att EU-lagstiftningen genomförs fullt ut och utan onödigt dröjsmål, och att utnyttja alla befintliga verktyg för detta ändamål. Parlamentet betonar att kommissionens genomförandepolitik måste bli mer förutsägbar och transparent och stärka rättssäkerheten för alla berörda parter.

27. Europaparlamentet anser att insyn i lagstiftningsprocessen inom unionens flernivåstyrelse är av yttersta vikt för att säkerställa offentlig ansvarsskyldighet och beslutsprocessens legitimitet. Parlamentet understryker i detta avseende vikten av EU:s öppenhetsregister och uppmanar institutionerna att ytterligare förbättra dess användning. Parlamentet upprepar sin begäran om ett oberoende etikorgan med syfte att säkerställa ett konsekvent och fullständigt genomförande av etiska normer i alla EU:s institutioner.
28. Europaparlamentet anser att det i fall där parlamentet utövar sin initiativrätt – till exempel när det gäller bestämmelser om den egna sammansättningen, valet av ledamöter, de allmänna villkoren för utförandet av sina uppgifter, ombudsmannens stadga samt inrättandet av tillfälliga undersökningskommittéer – är nödvändigt att överväga åtgärder i ett framtida interinstitutionellt avtal som skulle hindra rådet från att vägra förhandla med parlamentet.
29. Europaparlamentet rekommenderar att den lagstiftningsprocess som följer av parlamentets initiativrätt att lagstifta enligt fördragen ska innehålla en begäran om inrättande av en lagstiftningskalender för de berörda initiativen, på samma sätt som i det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Parlamentet understryker vidare att ett sådant särskilt lagstiftningsförfarande måste respektera bestämmelserna i det interinstitutionella avtalet avseende alla tre institutioners skyldighet att förhandla.
30. Europaparlamentet konstaterar att dagens utmaningar, bland annat energiförsörjningen och det industriella landskapets snabba förändringar, kräver nya metoder för att förbättra regleringssamarbetet. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att överväga effekterna av sina nationella bestämmelser inom ramen för dessa begränsningar och att främja varje möjlighet till starkare ömsesidig samordning på EU-nivå.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Antagande	20.9.2023
Slutomröstning: resultat	+: 23 -: 0 0: 1
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Włodzimierz Cimoszewicz, Ana Collado Jiménez, Gwendoline Delbos-Corfield, Salvatore De Meo, Daniel Freund, Charles Goerens, Sandro Gozi, Zdzisław Krasnodębski, Jaak Madison, Victor Negrescu, Max Orville, Paulo Rangel, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Slutomröstning: närvarande suppleanter	François Alfonsi, Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Pascal Durand, Alin Mituța
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 209.7)	Sara Skyttedal

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

23	+
ECR	Zdzisław Krasnodębski, Jacek Saryusz-Wolski
PPE	Vladimír Bilčík, Ana Collado Jiménez, Salvatore De Meo, Paulo Rangel, Sara Skyttedal, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Renew	Charles Goerens, Sandro Gozi, Alin Mituța, Max Orville
S&D	Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Victor Negrescu, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	François Alfonsi, Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund

0	-

1	0
ID	Jaak Madison

Teckenförklaring:

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster